

stăpînirea germanilor », însă fără să explice esența acestor elemente. Vorbind și despre răscoala de la Bobilna, autorul afirmă că « iobagii s-au răscolat împotriva domnilor lor », fără însă ca răscoala să fi avut « puterea și avîntul mișcării din Bohemia »¹.

O concepție cu totul reacționară manifestă Ioan Georgescu care, într-o carte despre istoria bisericii universale, se ocupă și de Jan Hus. De formație teologică și devotat catolicismului, Ioan Georgescu socoate că doctrina lui Wycliff e plină de erori. Învățătura doctrinarului englez a fost transplantată în Cehia pe calea legăturilor dinastice de la începutul sec. al XV-lea, fiind propovăduită de Jan Hus. Acesta a fost « un om cu viață curată, dar încăpățînat și mindru »². Autorul socoate că doctrina lui Hus a dus la o anarhie a credinței, practică de Jeroným din Praga. Ceva mai mult, Ioan Georgescu admite că Hus n-a fost înșelat de Sigismund, ci « a fost victima încăpățînării sale ». Aceste constatări uluitoare au primit riposta cuvenită din partea lui N. Iorga care, într-o recenzie a acestei lucrări, subliniază tonul otrăvit al autorului și inexactitatea afirmațiilor. « Se merge pînă la aprobarea arderii lui Hus », scrie N. Iorga, sau « nu se poate zice că husitismul duce de-a dreptul la anarhie, pe care ar reprezenta-o Jeroným din Praga »³. De asemenea, N. Iorga protestează împotriva afirmației că « Hus copiază aproape textual pe Wycliff », cum afirmă Ioan Georgescu.

Despre influența exercitată de husitism asupra romînilor din Transilvania, în prima jumătate a sec. al XV-lea, se ocupă Zenovie Păcleșeanu care, în cuprinsul unui articol, se întreabă dacă romîni ardeleni au fost sau nu husiți. Autorul caută să rezolve această problemă în sensul că, în această privință, « nu există nici o mărturie istorică — absolut nici una »⁴. Păcleșeanu prezintă husitismul ca o simplă mișcare religioasă. Cele cîteva mărturii istorice din cursul anului 1436 nu sînt, după părerea lui, suficiente și convingătoare pentru a demonstra răspîndirea ideilor husite în Transilvania⁵.

¹ *Ibidem*, p. 913. De abia în 1927, studiul lui Josef Macúrek lărgeste într-o mare măsură sfera cunoștințelor în legătură cu pătrunderea husitismului în țările noastre. Istoricul ceh se ocupă și de starea socială a țăranilor din Ungaria și Transilvania de nord, însă pune accentul mai ales pe aspectul religios al mișcării husite. Țăranii s-au răscolit împotriva sistemului de nemiloasă exploatare, folosit de către episcopul Lepeš. Sub acest aspect, problema era cunoscută încă de Șincai, însă de astă dată ea capătă o mai mare desfășurare. Ridicarea iobagilor din Ardeal împotriva feudalismului se aseamănă cu răscoalele care au avut loc în Cehia și Moravia în 1419. A fost un moment de solidarizare socială a țăranilor romîni și unguri, care duceau greul poverilor feudale în Transilvania. Profesorul J. Macúrek atinge în studiul său, mai ales în ceea ce privește pătrunderea husitismului în Țările Române, mai toate problemele de care s-au ocupat mai tîrziu și alți cercetători (J. Macúrek, *op. cit.* Un foarte scurt rezumat al lucrării s-a publicat în « Revista Istorică », XIV, 1-3, p. 41-44. Vezi și semnalarea făcută de Elena Eftimiu în « Revista Arhivelor », II, 1927, 4-5, p. 154-155).

Cronologic vorbind, cam în această perioadă s-a ocupat și Ion Nistor despre mișcarea husită, care a avut și o parte bună, în sensul că « națiunea cehă se deșteaptă la o viață națională și se desfăcu brusc din îmbrățișările ucigătoare ale influenței germane ». Pentru I. Nistor, husitismul e o mișcare de reformă religioasă, ale cărei idei au venit din Occident (vezi I. Nistor, *Cehoslovaci și romîni*, în « Codrul Cosminului », VI, 1930, p. 274-275).

Un punct de vedere asemănător își însușește și Euseviu Popovici, care într-o lucrare teologică afirmă că Hus a fost « un predicator excelent și iubit de nobilime și de popor ca mare naționalist ceh » (cf. *Istoria bisericească universală*, Buc., 1927, vol. III, ed. II, p. 147).

² I. Georgescu, *Istoria bisericii creștine universale*, Blaj, 1931, p. 98.

³ Vezi « Revista Istorică », XVIII, 1932, 7-9, p. 277-278.

⁴ Cf. *Fost-au romîni ardeleni husiți?* « Convorbiri literare », 1933, p. 649.

⁵ Z. Păcleșeanu menționează patru documente (5.II.1436; 4.V.1436; 1.XII.1436 și 4.XII.1436) publicate în Hurmuzaki, I, 2, p. 604-650.